

Afhakende student leidt tot gebrek aan accountants

Vergrijzing van beroepsgroep doet tekort extra groeien. NBA spreekt van ‘urgent probleem’

Martijn Pols en Edwin van der Schoot
Amsterdam

Vergrijzing, steeds meer controlewerk en vooral een dalend aantal studenten zorgen voor een groeiend tekort aan accountants. Grote kantoren als PwC en Deloitte, beroepsvereniging NBA en universiteiten en hogescholen trekken aan de bel. De nood is inmiddels zo hoog dat bijna iedereen die zich aanmeldt bij de opleiding welkom is. ‘Als je zindelijk bent en een rekenmachine kunt vasthouden, ben je aangenomen’, zegt Coen Bongers, hoofd van de opleiding accountancy aan Hogeschool Windesheim in Zwolle.

Bongers zegt dat ‘er iets moet gebeuren, anders kiest straks niemand meer voor dit vak.’ De opleiding tot accountant duurt lang en wordt als saai ervaren, stelt hij. Over de praktijkopleiding is Bongers kritisch. ‘Ik luister veel naar studenten. Zij vinden de werkdruk bij de grote kantoren hoog, moeten daarnaast dan ook nog studeren, en zitten privé in een fase waarin ze vaak gaan samenwonen, trouwen, een huis kopen, kinderen krijgen et cetera.’

Het personeelstekort zet bij twee derde van de accountantskantoren nu al een rem op groei, blijkt uit een rapport van ING-econome Katinka Jongkind. Er is behoefte aan circa 10% meer accountants, becijfert ze. De tekorten leiden ertoe dat kantoren selectiever worden in het aannemen van klanten en sommige bedrijven niet aan de wettelijke plicht van een accountantscontrole kunnen voldoen. Ook gaan de tarieven rap omhoog.

Nederland telt ruim 22.000 accountants. Netto kromp het aantal sinds 2021 met 400, blijkt uit voorlopige cijfers van de NBA, die spreekt van een ‘urgent probleem’. Bovendien is er sprake van vergrijzing binnen de beroepsgroep, wat betekent dat er de komende jaren veel accountants met pensioen zullen gaan.

Rob Bergmans, managing partner bij Deloitte

van de Audit & Assurancepraktijk: ‘Wij hebben behoefte aan steeds meer accountants, maar het aantal startende studenten aan de universiteit neemt af.’ Deloitte moet weleens een klus afhouden, erkent Bergmans: ‘Wij hebben nog voldoende mensen, we nemen jaarlijks schat ik 120 tot 150 mensen aan, maar we zouden voor het dubbele aantal werk kunnen hebben.’

Niet alleen een lagere instroom van studenten is een probleem, velen haken ook af tijdens de studie of de praktijkopleiding. Uit onderzoek in 2020 bleek dat minder dan de helft van de ruim 1500 studenten accountancy in de periode 2015-2020 uiteindelijk accountant werd.

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding én de Raad voor de Praktijkopleidingen publiceerden in december een alar-

De nood is inmiddels zo hoog dat bijna iedereen die zich bij de opleiding aanmeldt welkom is

merend rapport over de dalende instroom en de ‘studeerbaarheid’ van de opleidingen. Het rapport pleit voor een ‘grondige herziening van de huidige opleiding’.

Dit kan op bijval van de grote kantoren rekenen. Wytse van der Molen, hoofd van de accountantspraktijk van PwC, legt uit waarom: ‘De traditionele accountant bestaat niet meer, wij zoeken mensen met bredere profielen.’ Bergmans van Deloitte is voorstander van een kortere basisopleiding, met later de mogelijkheid tot meer verdieping in bijvoorbeeld data en cybersecurity, ESG (criteria op het gebied van milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur) of fraudepreventie.

➔ **Vervolg op pagina 3**

Oud-KPMG-accountant Remko Renes, nu universitair docent aan Nyenrode, weet dat de eisen aan de studie steeds zwaarder worden en dat de studie met steeds meer andere interessante opleidingen concurreert. Ook is de werkdruktijdens de praktijkopleiding heel hoog, stelt hij. Wie accountant wil worden, volgt een volledige opleiding aan universiteit of hogeschool en daarna een praktijkopleiding van drie jaar bij een van de grotere kantoren. Renes: 'Wij als opleiders willen dan ook graag meer met de grote kantoren in gesprek.'

De NBA onderzoekt momenteel de totale instroom van studenten accountancy aan acht universitei-

ten en dertien hogescholen. De beroepsorganisatie poogt ook al jaren om het beroep beter onder de aandacht te krijgen bij leerlingen in 4 havo en 5 vwo.

Het aantal accountants en studenten accountancy in ons land neemt niet alleen af, het werk neemt ook toe. Zo wordt per 1 januari 2024 de Europese richtlijn van kracht waarin staat dat bedrijven dan verplicht worden te rapporteren over hun impact op de mens en op het klimaat. Die gaat in eerste instantie gelden voor alle grote beursgenoteerde bedrijven, en later ook voor grote niet-beursgenoteerde bedrijven, die dat moeten laten controleren door een accountant, iets waar Van der Molen (PwC) een aanknopingspunt in ziet om de relevantie van het beroep voor jonge generaties te onderstrepen.

Ook de verslaggeving over het nalven van de antiwitwas- en fraude-regels, overheidstoelagen voor coronasteun en de hoge energienota levert extra werk op.

De NBA poogt het beroep onder de aandacht te krijgen bij leerlingen in 4 havo en 5 vwo